

คนรุ่นใหม่กับอนาคตประเทศไทย

ประเวศ วะสี³¹

- คนรุ่นใหม่จะมาแทนคนรุ่นเก่า จึงเป็นอนาคตของประเทศไทย
คนรุ่นใหม่ยิ่งเก่งยิ่งดี อนาคตประเทศไทยยิ่งรุ่งโรจน์
- คนรุ่นเก่าจึงควรนอนรักคนรุ่นใหม่ และส่งเสริมให้เขาเก่งและดี
เขาก็คือลูกหลานของเรานั่นเอง
- แต่ใหม่ไม่เหมือนเก่า เพราะสรรพสิ่งล้วนเป็นอนิจจัง
ตามพระพุทธดำรัส ไม่มีอะไรอยู่คงที่หรืออนิจจังโดยไม่เปลี่ยนแปลง
- ที่เปลี่ยนก็เพราะมีเหตุปัจจัยที่ทำให้เปลี่ยน หรือความเป็นเหตุเป็นผล
ที่เรียกว่าอิทัปปัจจัยตา ไม่มีอะไรเกิดขึ้นลอยๆ โดยไม่มีเหตุ
- การที่ลูกหลานไม่เชื่อพ่อแม่ครูบาอาจารย์เหมือนเดิม ไม่ใช่เขาเป็นคนเลว
ถ้าคิดว่าลูกเลว พ่อแม่จะมีความทุกข์สูงสุด
- ทางพุทธศาสนาถือว่าทุกข์เกิดเพราะ “อวิชชา” หรือความไม่รู้ ไม่รู้ความจริง
ผมเคยอธิบายให้แม่ที่มีความทุกข์เพราะลูก หายทุกข์ทันทีเมื่อรู้ความจริง
- ความจริงก็คือมีเหตุให้เป็นเช่นนั้น ในสมัยโบราณผู้เยาว์ได้รับข้อมูล
เฉพาะจากพ่อแม่และครู จึงเชื่อฟังพ่อแม่และครู
- สมัยปัจจุบันข้อมูลมาจากทุกทิศทุกทาง อย่างหลากหลาย
คนรุ่นใหม่จึงไม่เชื่อพ่อแม่ครูบาอาจารย์ เหมือนคนรุ่นเก่า
- ยิ่งยึดยึดยิ่งห้ามปราม ยิ่งอยากทำ เหมือนกันทั่วโลก
มันเป็นเช่นนั้นเอง เพราะมีเหตุปัจจัยให้เป็นเช่นนั้น ตถตา
- คนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่มีจุดอ่อนจุดแข็ง ที่จะเสริมกัน
คนรุ่นเก่ามีประสบการณ์ยาวแต่อนาคตสั้น คนรุ่นใหม่อนาคตยาวแต่ประสบการณ์สั้น
- มหาตมะคานธีกล่าวว่า ถ้าคุณเรียนจากตำราคุณได้ความรู้
แต่ถ้าคุณเรียนจากประสบการณ์คุณได้ปัญญา
- คนรุ่นเก่ามีประสบการณ์ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ทางปัญญาอย่างวิเศษ
แต่อาจขาดพลังขับเคลื่อนสู่อนาคต ที่คนรุ่นใหม่มีมากกว่า
- ฉะนั้น การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ระหว่างเก่ากับใหม่
จะตอบโจทย์ได้ทั้งหมด และนำไปสู่ความสุขประดุจบรรลุนิพพาน

³¹ ประเวศ วะสี, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ, นายแพทย์, ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์

- คนรุ่นเก่าก็ได้ถนอมรักลูกหลาน และเรียนรู้จากคนรุ่นใหม่
คนรุ่นใหม่ก็จะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของความล้มเหลวหรือสำเร็จของอดีต
- ที่สำคัญ สมองส่วนวิจารณ์ญาณสูงสุดที่เรียกว่า Prefrontal cortex
ของคนก่อนวัยเบญจเพส ยังพัฒนาไม่เต็มที่
- คนรุ่นใหม่ที่ยังเยาว์วัยจึงถูกฮอร์โมนเร่งเร้าให้พุ่งทะยาน
อาจขาดความยับยั้งชั่งใจ ก่อความรุนแรงได้ง่าย
- **“การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive learning to action) ในสถานการณ์จริง”**
เป็นเครื่องมืออันยิ่งใหญ่ที่จะทำให้ก้าวข้ามอุปสรรคและข้อจำกัดทุกเรื่อง
- ทิศทางอนาคตประเทศไทยหลังโควิด และของโลก
จะไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ทิศทางเดิมที่ล้มเหลวหมดยุคแล้ว
- ทิศทางใหม่ต้องเริ่มต้นด้วยการเห็นหรือทิวทัศน์ใหม่ ทิวทัศน์แปลว่าเห็น
การเห็นใหม่คือเห็น**ความจริง** ทิศทางเก่าของโลกเห็นผิด จึงล้มเหลว
- ที่ว่าเห็นผิดคือเห็นเป็นส่วนๆ หรือเห็นบางส่วน หรือเห็นแบบแยกส่วน
ความจริงคือธรรมชาติทั้งหมดเชื่อมโยงเป็น**องค์รวม** (Wholeness) หนึ่งเดียวกัน (Oneness)
- เมื่อเห็นแบบแยกส่วนก็ทำอะไรๆ แบบแยกส่วน ซึ่งนำไปสู่การเสียสมดุลโลกเสียสมดุลหมดทุกมิติ จึง
วิกฤต และโควิดจึงมา
- ทิศทางอนาคตคือการเห็นทั้งหมด และพัฒนาอย่างสมดุล
การจัดการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนกับคน และระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ
- ตั้งแต่ชุมชนขนาดเล็กที่คนอยู่ร่วมกันด้วยความสุขไปจนถึงชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นตามลำดับตาม
สมรรถนะของ การจัดการให้มีความสมดุล
- การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติในสถานการณ์จริงระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่หรือระหว่างทุกฝ่าย
จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง (Transformation) ในทุกมิติ
- ที่ยิ่งทำยิ่งรักกันมากขึ้น ยิ่งไว้น้ำใจเชื่อใจกัน (Trust) มากขึ้น
ยิ่งเสมอภาคและมีภราดรภาพมากขึ้น ยิ่งฉลาดมากขึ้น ยิ่งฉลาดร่วมกัน (Collective wisdom) มากขึ้น ยิ่งเกิด
นวัตกรรมและอัจฉริยภาพกลุ่ม Group genius มากขึ้น
ยิ่งสามารถฝ่าความยากไปสู่ความสำเร็จมากขึ้น ยิ่งมีความสุขมากขึ้นประดุจบรรลุนิพพาน
แทนที่จะมีความทุกข์เพราะคนรุ่นใหม่ กลับกลายเป็นความสุขร่วมกัน ประดุจบรรลุนิพพาน เพราะความสิ้นไป
ของ “อวิชชา” โดยแท้